

Merkezi Yönetim-Belediye İlişkileri'nde Antalya Büyükşehir Belediyesi Örneği

Central Government-Municipality Relations: Case of Antalya Metropolitan Municipality

Vehbi Alpay GÜNAL

Araş. Gör.Dr., Akdeniz Ü.İ.İ.B.F.Kamu Yönetimi Bölümü, (alpaygunal@yahoo.com)

ÖZET

Anahtar Kelimeler:

Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkileri, Büyükşehir Belediyesi, Belediyelerde Personel İstihdamı

Kamu yönetiminde değişen paradigma devletin küçülmesini öngörmekle birlikte vatandaşların devletten beklentileri artmaktadır. Merkezi devlet aygıtı küçülüp kimi alanlardan çekilse de vatandaşa kamu hizmetinin sunulmasındaki sorumluluğundan kaçınma şansına sahip değildir. Bu noktada yerel yönetimler, merkezi yönetim tarafından denetlenen, tüzel kişiliğe sahip, yönetimi halkın oylarıyla belirlenen ayrı birimler olarak; merkezi yönetimin hantallığından uzak, şeffaf, hesap verebilir, halka yakın yönetimin gerçekleşmesi için sorunun tüm paydaşlarını memnun edecek seçenekler olarak kabul edilebilir. Yerel yönetimlerin kamu hizmetinde üstlendikleri rolün arttığı oranda, yerel yönetimler içinde büyükşehir belediyeleri kentsel sorunlara bütünlükçü bir yaklaşım için başat birimler olarak öne çıkmaktadır. Üstlendikleri görevler, yetkiler ve sorumluluklar artarken kullandıkları kaynakların merkezi yönetimin onayına bağlı olması yerel yönetimleri merkezle uyumlu ilişkiler kurmaya zorlamaktadır. Bu çalışmada Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde iktidar ve muhalefet partili, birbirinin ardılı iki yönetimin merkezi yönetimle ilişkilerindeki farklılıklar aranmaktadır. Olası farklılıkları belirlemek için merkezi yönetimin onayına bağlı olan personel istihdamına ve merkezden büyükşehir belediyesine aktarılan mali kaynaklara odaklanılmıştır.

ABSTRACT

Key Words:

Central Government-Local Government Relations, Metropolitan Municipality, Employment in Municipalities

The changing paradigm in public administration foresees the shrinking of the state although citizens' expectations from the state are increasing. Although central government can drawback from some areas, it doesn't have a chance of abstaining from the responsibility of serving public service to citizens. At this point, local governments supervised by central government and have legal personality are separated units elected by public votes occur as a solution. Thus, local governments are away from the slowness of central government, they can be accepted as alternatives those can satisfy all shareholders of the problem. As the role of local governments ascend in public administration, metropolitan municipalities become dominant units among local governments. While missions, authorities and responsibilities increase, local governments need to manage compatible relations with the central government, because public resources transfers depend on the approval of central government. In this study, consecutive ruling phases of ruling party and opposition party in Antalya Metropolitan Municipality are examined to reveal intergovernmental relations. Employment policies and transferred financial resources are the topics focused to reveal disparities in intergovernmental relations.

1. GİRİŞ

Devlet ve kamu yönetiminin fonksiyonları sosyal refah devletinin tasfiyesi, neo-liberalizmin yükselişi, Avrupa entegrasyonu, küreselleşme gibi aslında birbirine bağlı süreçlerle köklü değişikliklere uğrarken, ilgili yazında da konu hakkında yoğun tartışmalar yaşanmıştır. Bu süreçte kamu yönetimi disiplindeki hakim paradigma, merkezi yönetimin güçlerini yerel yönetimlere devretmesi görüşünü çok yönlü gerekçelerle ve çeşitli ülke uygulamalarına referanslarla savunmuştur (Schwartz,1994: 535). Kamu yönetimi yazınında yerel yönetimleri güçlü ve özerk ülkelerin demokratikleşmeyi başardığı kabul edilmiş (Görmez,81: 2000), yerel yönetimler demokrasi okulu olarak öne çıkarılmıştır. Bununla beraber merkezi yönetimin güç ve yetkilerini isteyerek devrettiği modellerin varlığı kabul edilse de, merkezi yönetim- yerel yönetim ilişkisi aslında yasal-yönetsel yönünden önce siyasi bir dinamiktir. (Ayman- Güler,2006: 267);

Ülkemizde 20. yüzyılın son döneminde kamu yönetimi ve yerel yönetimler reformu hemen her siyasi iktidarın gündeminde olsa da koalisyon hükümetlerinin kararlı bir desteğini görememiştir. Parlamentoda güçlü tek bir partinin desteğini alan 59. Hükümet döneminde 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun çıkarılması ile yerel yönetimler reformu başlamıştır. Bu gelişmeyi 5272 sayılı Belediye Kanunu (2004), 5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu (2005), 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu (2005), 5393 sayılı Belediye Kanunu (2005), 5445 sayılı Mahalli İdare

Birlikleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2006), 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun (2006) ile 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun (2008) izlemiştir.

Ülke nüfusunun % 76,8'inin (57.385.706 kişi) il ve ilçe merkezlerinde ikamet ettiği, 16 büyükşehir ve 65 il belediyesinin genel nüfusunun %33,3'ünü barındırdığı (TÜİK,2012)) düşünüldüğünde kentsel alan yerel yönetim birimi olarak belediyelerin kamu hizmeti sunmadaki rolü ortaya çıkmaktadır. Kısa bir zaman aralığında çıkarılan adı geçen kanunlarla, Türk kamu yönetimi içinde genelde yerel yönetimlere, yerel yönetimler içinde de belediyelere ağırlıklı bir misyon yüklenmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur" hükmü açıkça Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın öngördüğü hizmette yerellik ilkesine uygun olarak, belediyeleri kent yaşamını ilgilendiren hemen her alanda birinci derecede görevli ve yetkili kılmaktadır.

Bu çalışma tamamlandığında en son yasalaşan ve 06.12.2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmış olan 6360 sayılı "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ise yerel yönetim sistemimize çarpıcı bir değişiklik getirmektedir. Nüfusu 750 000'i geçen 13 ilde il belediyelerinin büyükşehir belediyesine dönüştürülmesi ve toplamda 29'a ulaşacak büyükşehirlerde il özel idare yapılanmasının kaldırılmasını öngören düzenleme; büyükşehir belediyesi sınırlarını il mülki sınırına eşitlediği için kimi akademisyenler tarafından "bütünşehir" kavramıyla irdelenmektedir (Ayman-Güler,2012). Düzenleme yürürlüğe girdiğinde ülke nüfusunun % 75,6'sına büyükşehir belediyelerinden hizmet götürülmesi planlanmaktadır. Üzerindeki tartışmalar bir yana bu düzenlemenin belediyeler içerisinde büyükşehir belediyesini kamu hizmeti sunmada başat bir role getirdiği açıktır.

2. TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER ve BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE SİSTEMİ

Merkezi yönetimle yerel yönetimler arasındaki siyasi, yönetsel ve ekonomik ilişkiler, uygulamada iki temel modelde sınıflandırılabilir. Yerel yönetimlerin merkezi yönetimin birer temsilcisi, vekili ya da ajanı gibi hareket ettiği ilk modelde üzerlerine düşen rol, merkezi yönetimin karar ve politikalarının yürütülmesini sağlayan yönetsel aygıtın bir parçası olarak hareket etmek olduğundan kamu hizmetlerindeki takdir yetkileri oldukça sınırlıdır. İkinci model olan "ortaklık" modelinde yerel yönetimler, kendi hak ve görevleri olan ayrı organlar olarak kamu hizmetlerinin üretilip halka sunulmasında, merkezi yönetimin bir "ortağı" gibi kabul edilir(Hartley, 1971: 439). Batı demokrasilerinde yerel yönetimler, " ortaklık" modeline daha yakın bir işleyiş düzenine sahipken Türkiye "temsilcilik" ile "ortaklık" modeli arasında bir yerde kabul edilmekle (Eryılmaz,2011: 199) birlikte kamu hizmeti sunmadaki yerlerinin artması ile birlikte ortaklık modeline doğru bir gelişimin var olduğu söylenebilir.

Ülkemiz gibi üniter yapılı devlet yönetimleri, devletin merkezinden yani başkentinden alınan kararların, merkezin kaynaklarıyla, merkezin personeliyle ve hiyerarşi içinde yerine getirilmesi esasına dayanan merkezden yönetim ile merkezi yönetimden ayrı bir tüzel kişiliğe sahip, organları seçimle belirlenen idari kuruluşların yönetimle ilgili kararlar alıp uygulayabildiği yerinden yönetim sisteminin bütünlüğüne dayanır. 1982 Anayasası'nın 123. maddesi bu kapsamda "idarenin bütünlüğü ilkesi"ni tanımlarken;127. maddesine göre yerel yönetimler "il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, ilgili kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir".

Ülke yönetimindeki bu ikili yapı eş zaman/mekanlı olarak kamu hizmeti sunduğundan tam bir ast-üst ilişkisi şeklinde olmasa da merkezi yönetimle yerel yönetimler arasında kademeli bir yönetim hiyerarşisi doğurmuştur(Çakır, 2010). Karar organları seçimle işbaşına gelen yerel yönetimler açıkça merkezi yönetimin uzantısı olarak görev yapmasalar da merkezin denetimine tabidirler. Anayasa, 127. maddesinde merkezin yerel yönetimler üzerindeki denetim fonksiyonunu; "merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir" şeklinde ortaya koyar.

Anayasa'nın aynı maddesi yerinden yönetim sistemine vurgu yaparak yerel yönetimlerin;"belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile kendi aralarında Bakanlar Kurulu'nun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezî idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri"nin kanunla düzenleneceğini ve bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanacağını ifade eder. Anayasa'nın bu hükmü uyarınca ülkemizde coğrafi yerinden yönetim olarak; 442 sayılı kanunla düzenlenen köy, 5302 sayılı kanunla düzenlenen il özel idaresi, 5393 sayılı kanunla düzenlenen belediye (belde, ilçe, il) ve 5216 sayılı yasa ile düzenlenen büyükşehir belediyesi olarak 4 çeşit yerel yönetim birimi vardır. Bu yerel yönetim birimleri kendi aralarında 5355 ve 5445 sayılı kanunlar çerçevesinde birlik kurabilmektedirler.

Büyükşehir belediyesi tıpkı il, ilçe ve belde belediyeleri gibi kentsel alanda kamu hizmeti sunmak için kurulmuş yerel yönetim birimleridir. Nüfusu 2000 olan bir belde belediyesi ile bir anakentin sorunlarının farklı olacağı ortadadır. Göç, sanayileşme, kentleşme gibi süreçlerle sosyal ve fiziki yapıları sürekli değişip, büyüyen anakentlerin yönetimi, sorunlarının çözümü için pek çok ülkede görece küçük kentlerden farklı yönetim birimleri vardır (Eryılmaz,2011: 177). Ülkemizde benzer bir yapılanmaya 1984 yılından itibaren geçilmiştir. 1982 Anayasası'nın "kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir" (Md. 127), hükmü uyarınca 8.3.1984 tarihinde Bakanlar Kurulu'nda 195 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 27.6.1984 tarihinde ise 3030 sayılı Büyükşehir

Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun kabul edilmiştir.

Bu yasal düzenlemeler doğrultusunda 1984 yılında İstanbul, Ankara ve İzmir’de birer anakent belediyesi; İstanbul’da 15, Ankara’da 5, İzmir’de ise 3 metropoliten ilçe oluşturuldu. 3030 sayılı yasa ile büyükşehir belediyelerine kendi sınırlarında toplanan vergilerden ayrı bir pay verilmesinin yanında, siyasi ve popülist sebeplerle büyükşehir belediyelerinin sayısı izleyen yıllarda artmıştır. 1988’de 8’e yükselen büyükşehir belediyesi sayısı 1993’te 15, 1999’da ise 16 olmuştur (Öztekin, 2010: 359). 1993’te büyükşehir belediyesi olan kentlerde 3030 sayılı yasanın öngördüğü metropoliten ilçe kurulmamış yerine alt kademe belediyeleri oluşturulmuştu. 5216 sayılı yasa döneminde ise önce alt kademe belediyelerinin ismi ilk kademe belediyesine dönüştürülmüş, daha sonra ise kent merkezinde örgütlü ilçe oluşumuna geri dönülmüştür.

Türkiye’nin yönetim yapısında önceden her belediyenin sınırları ve hizmet alanı net bir şekilde ayrıken, büyükşehir belediyesi sistemi ile birlikte büyükşehir ve ilçe belediyelerinin sınırlarının iç içe olmasından ötürü büyükşehir sınırları içinde belediye hizmet alanlarında eş zaman ve mekanlı uygulama başlamış oldu. Kent sakinine hem ilçe/ilk kademe belediyesinden hem de büyükşehir belediyesinden aynı anda kamu hizmeti sunulması, iki farklı yerel yönetim biriminin görev ve yetki paylaşımı konusunu da ortaya çıkarmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu daha önce yürürlüğe girmişse de, büyükşehir belediyesi sonuçta bir belediye olduğundan kimi düzenlemeler için 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri geçerlidir. Belediye Kanunu ile iç içe yürürlükte olduğundan 5216 sayılı yasa büyükşehir belediyelerinin görevleri ayrıntılı olarak liste ilkesine uygun olarak sıralanmakla birlikte; sınırları içindeki mahalli müşterek nitelikteki tüm kentsel gereksinimler bütünlükçü bir bakış açısı içerisinde büyükşehir belediyesinin yetki ve sorumluluğu altına bırakılmıştır. 5216 sayılı yasa büyükşehirler hinterlandları ile bir bütün olarak düşünülmüş, bir anlamda idarenin bütünlüğü ilkesinin merkezi yönetim yerine büyükşehir belediyelerince gözetilmesi planlanmıştı. 6360 sayılı yasa ise bu anlayışı daha ileri götürerek büyükşehir belediyesi sınırlarını il mülki sınırları olarak düzenlemektedir.

5216 sayılı yasa büyükşehir belediyesi ile sınırları içindeki ilçe/ilk kademe belediyeleri arasında anlaşmazlık çıkması durumunda büyükşehir belediye meclisinin yönlendirici ve düzenleyici karar alması öngörülmüştü. 6360 sayılı yasa 5216 sayılı yasanın bu hükmünü “büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyon, büyükşehir belediyesi tarafından sağlanır. Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir” şeklinde değiştirmiş, büyükşehir belediyeleri merkezi yönetimle ilçe belediyeleri arasında yeni bir kademe olarak düzenlenmiştir.

Kamu hizmetlerinin sunumundaki anlayış değişimi merkezi yönetimin yetki ve görevlerini azaltıp, çoğu alanda yerel yönetimlere devrini öngörmekte, bu süreçte ülkemizde öne çıkan yerel yönetim birimlerinin büyükşehir belediyeleri olduğu görülmektedir. Son düzenleme ile sorumluluk ve yetki alanları il mülki sınırlarına genişletilen büyükşehir belediyelerinin hem metropol alanlara hem de köylere kamu hizmeti sunması gerekmektedir. Büyükşehir belediyeleri yönetim sistemimizde ağırlığı artan ve öne çıkan birimler olsalar da diğer yerel yönetimlerle benzer sorunları yaşamaktadırlar. 6360 sayılı yasanın TBMM’nde kabul edildiği gün Mardin Belediyesi’ne kendi işçileri tarafından icra takibi yaptırılması bu sorunlara örnek olarak gösterilebilir. (hurriyet.com,2012) Kendi bütçesini finanse edemeyen, gelir kaynakları yetersiz - doğal olarak merkezi yönetime bağlı-, yetişmiş uzman personel bulamayan, kendi istihdam edeceği personel için merkezin onayını alması gereken, istihdam ettiği personelin maaşlarının ödenmesinde sorunlar yaşayan belediye yönetimlerinin başarıları da ancak merkezi yönetim ile kurdukları uyumlu ilişkiler ile sağlanabilecektir (Öztekin, 1992: 3). Bu anlamda büyükşehir belediyelerinin sorumluluk ve yetkilerinin artması merkezin yerele güç ve yetki devri yaptığı anlamına değil, yerel üzerindeki etkisini artırdığı, yoğunlaştırdığı anlamına da gelebilir.

2.1. Antalya Büyükşehir Belediyesi Özelinde Merkezi Yönetim- Büyükşehir Belediyesi İlişkileri

Yerel yönetimlerin merkezle ilişkisi çoğunlukla devletin yürütme gücünü kullanan hükümetle olmaktadır. Merkezin yerel yönetimler üzerindeki vesayet denetimi hükümetçe kullanıldığı gibi yerel yönetimlere beşeri ve mali kaynak aktarımı da siyasi iktidarın inisiyatifinde gerçekleşmekte; bu durum hükümetlerin kendine yakın olan yerel yönetim kuruluşlarına daha fazla önem vermesine veya kayırmacılığa neden olmaktadır (Çevikbaş,2008: 83). Bu çalışmada merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerindeki dinamikleri belirlemek için Antalya Büyükşehir Belediyesi ele alınmıştır. 2002’den günümüze merkezi yönetimde iktidar değişikliği yaşanmazken, 2004 ve 2009 Mahalli İdareler Seçimleri sonucunda iktidar (AKP) ve muhalefet partili (CHP) iki yönetimin birbirinin ardılı olarak Antalya Büyükşehir Belediyesi’nde seçim kazanıp, göreve gelmesi bu yerel yönetim birimine odaklanılmasının sebebidir.

Bilindiği üzere 2004 Mahalli İdareler Seçimleri’nde siyasi iktidar partisi 16 büyükşehir belediyesinden aralarında Antalya Büyükşehir Belediyesi’nin de olduğu 12’sini kazanmıştı. Bu 12 büyükşehir belediyesinden 2009 Mahalli İdareler Seçimleri’nde siyasi iktidar partisinin kaybettiği tek büyükşehir belediyesi ise Antalya olmuştur. Bu bağlamda çalışmada siyasi iktidarla belediye yönetiminin aynı partiden olduğu 2004-2009 dönemi ile muhalefet partili belediye yönetiminin işbaşında olduğu 2009’dan günümüze merkezi yönetim yerel yönetim ilişkilerinde olası farklılıklar araştırılmıştır. Büyükşehir belediyesinin kamu hizmeti sunmadaki en önemli dayanağı olan insan kaynaklarının istihdamı ve mali kaynakların edinilmesi büyük oranda merkezi yönetimin onayından geçtiğinden, AKP’li ve CHP’li yönetimlerin izlediği istihdam politikalarına yoğunlaşmış, merkezi yönetimin aktardığı maddi kaynağın büyükşehir belediyesi bütçesindeki ağırlığı incelenmiştir.

2.1.1. Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde Personel İstihdamı

Belediyelerin sahip oldukları özerkliğe rağmen, merkezi yönetimden bağımsız bir personel politikası yürütmesi mümkün değildir. Yerel siyasetçiler seçmenleri ile daha yakın planda çalışmak zorunda olduklarından “mahalle baskısına” merkezdeki yönetici ya da siyasetçilerden daha açıktırlar (Toprak, 24). Yerel siyasetin de etkisiyle belediyelerin personel politikaları her zaman objektif gereksinimlere göre gerçekleşmemekte çoğu zaman siyasi etkenler, popülist amaçlar belediyelerin personel istihdamını etkileyebilmektedir. Personel istihdamı çoğu zaman-özellikle işçi kadroları söz konusu olduğunda- seçim vaadi olarak ortaya konabilmekte, yerel iktidar değişiklikleri sonucu siyasi nitelikli personel hareketleri görülebilmektedir. (porttakal.com,1999)

5393 sayılı yasa ile belediye teşkilatının norm kadro ilke ve standartlarına göre oluşturulması hüküm altına alınarak kadro ihdas, iptal ve değişiklikleri belediye meclislerinin yetkisine bırakılmıştır. Belediyelerin personel istihdamı için bütçelerinde personel giderlerine ayırmaları gereken miktara sınırlama getirilerek, yatırımlar için kaynak ayrılması ve borçlanma disiplininin sağlanması amaçlanmıştır. Bütçesine göre personel ödeneği uygun olan belediyelerde merkezi yönetimin onayı gerekmeden tam gün ve kısmi süreli sözleşmeli eleman çalıştırılmasının yolu açılmıştır. Bununla birlikte belediyelerin personel istihdamının büyük çoğunluğu memur ve işçilerden oluşurken, bu statülerde personel istihdamı ise merkezi yönetimin onayından geçmektedir.

Belediyelerin memur istihdamında kullanabildikleri tek inisiyatif taleplerinin nitelik ve niceliğini merkeze bildirmektir. Belediyenin norm kadro çizelgesindeki boş kadroya memur atanması için önce İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün ardından Devlet Personel Başkanlığı'nın uygun görmesi sonrası ÖSYM'nin yapacağı Kamu Personeli Seçme Sınavı sonucuna göre atama gerçekleşir. İşçi kadrosuna personel istihdamında belediyelerin daha fazla inisiyatifi olup, talepler başkente iletilmesi de merkezi yönetim İş ve İşçi Bulma Kurumu yoluyla sürece dahil olmaktadır. İlgili yönetmeliğe göre, belediye meclisi onayı ile açık işçi kadrolarına atama yapılabilmesi için, işçide aranan vasıflar belirtilerek İş ve İşçi Bulma Kurumu'na başvurulur. İŞKUR yapacağı ilana müracaat edenler arasından atanacak işçi sayısının üç katını kur'a ile belirleyerek belediyeye bildirir. Belediye encümeni belirlenen adaylar içinden atanacakları kendi yapacağı bir sınavla seçer. 5393 sayılı yasa belediyelerin “kamu meslek örgütleri, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ve özel sektörle” girilecek ilişkiler sonucu personel istihdamı yapabileceğini öngörse de uygulamada bu hüküm ancak sözleşmeli personel için geçerli olabilmektedir.

Çizelge 1 Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde 2004-2012 Döneminde Personel Hareketleri

DÖNEM		MEMUR	İŞÇİ	SÖZLEŞMELİ P.
01.04.2004-	Alınan Personel	39	37	0
31.12.2004	Ayrılan Personel	28	92	0
2005	Alınan Personel	76	56	0
	Ayrılan Personel	23	72	0
2006	Alınan Personel	22	20	0
	Ayrılan Personel	21	85	0
2007	Alınan Personel	116	0	23
	Ayrılan Personel	33	85	0
01.01.2008-	Alınan Personel	70	0	30
31.03.2009	Ayrılan Personel	32	69	4
01.04.2009-	Alınan Personel	94	2	28
31.12.2009	Ayrılan Personel	24	31	3
2010	Alınan Personel	66	0	40
	Ayrılan Personel	32	26	8
2011	Alınan Personel	58	1	45
	Ayrılan Personel	18	46	6
01.01.2012-	Alınan Personel	33	0	34
22.10.2012	Ayrılan Personel	14	13	2

Antalya Büyükşehir Belediyesi İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı'ndan alınan verilerle oluşturulan Çizelge 1 ve Çizelge 2 2004-2012 döneminde Antalya Büyükşehir Belediyesi'ndeki personel hareketlerini içermektedir. Çizelge 1'de öncelikle işçi sayısındaki azalma dikkat çekmektedir. AKP'li yönetimin göreve geldiği 2004 ve takip eden 2005 yıllarında büyükşehir belediyesine sonraki yıllara göre oldukça yüksek oranda işçi alınmışsa da bu dönemde bile işten ayrılan işçi sayısı işe başlayanların çok üstündedir. AKP'li belediye yönetimi en son 2006 yılında büyükşehir belediyesine 20 işçi almışsa da aynı yıl ilişki kesilen işçi sayısı bu sayının 4 katından fazla gerçekleşmiştir. 2007, 2008 ve 2009'un ilk üç ayında belediyeye işçi alınmadığı gibi çok sayıda işçinin ayrıldığı gözlenmiştir. CHP'li yönetim döneminde 2009'dan 2012'nin sonuna kadar büyükşehir belediyesine sadece 3 işçinin işe alınmış, yaklaşık 4 yıllık sürede 116 işçinin ise büyükşehir belediyesi ile ilişkisinin kesildiği gözlenmiştir.

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin incelenen dönemdeki memur istihdamında ise işçi kadrolarından farklı bir görünüm vardır. 2004-2012 döneminde tüm yıllarda işten ayrılan memurdan daha fazla sayıda memur Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde işe başlamıştır. AKP'li yönetim döneminde en yüksek istihdam 116 memur ile 2007 yılında olurken, CHP'li

yönetimin en yüksek sayıda memur işe aldığı dönem seçimi kazandığı 2009 yılı olup, sonraki yıllarda işe alınan memur sayısında düzenli bir azalma gözlenmektedir. İktidar ve muhalefet partili yönetimlerin insan kaynakları politikalarındaki farklılığa odaklanabilmek için işe alınan memurların istihdam, işten ayrılanların ise ayrılma şekilleri hakkında Çizelge 2 hazırlanmıştır.

Çizelge2 Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde 2004-2012 Dönemi Memur İstihdamı

DÖNEM	İSTİHDAM ŞEKLİ	ADET	AYRILMA ŞEKLİ	ADET
01.04.2004-31.12.2004	AÇIKTAN ATAMA	4	EMEKLİ	21
	İSTİSNAİ MEMUR	3	İSTİFA	0
	NAKİL	17	NAKİL	7
	KPSS	15	VEFAT	0
	TOPLAM	39	TOPLAM	28
2005	AÇIKTAN ATAMA	3	EMEKLİ	20
	İSTİSNAİ MEMUR	0	İSTİFA	0
	NAKİL	28	NAKİL	3
	KPSS	45	VEFAT	0
	TOPLAM	76	TOPLAM	23
2006	AÇIKTAN ATAMA	1	EMEKLİ	16
	İSTİSNAİ MEMUR	0	İSTİFA	1
	NAKİL	19	NAKİL	4
	KPSS	2	VEFAT	0
	TOPLAM	22	TOPLAM	21
2007	AÇIKTAN ATAMA	2	EMEKLİ	9
	İSTİSNAİ MEMUR	1	İSTİFA	3
	NAKİL	48	NAKİL	21
	KPSS	65	VEFAT	0
	TOPLAM	116	TOPLAM	33
01.01.2008-31.03.2009	AÇIKTAN ATAMA	9	EMEKLİ	6
	İSTİSNAİ MEMUR	1	İSTİFA	4
	NAKİL	19	NAKİL	19
	KPSS	41	VEFAT	0
			ATAMA İPTAL	3
	TOPLAM	70	TOPLAM	32
01.04.2009-31.12.2009	AÇIKTAN ATAMA	53	EMEKLİ	4
	İSTİSNAİ MEMUR	1	İSTİFA	1
	NAKİL	40	NAKİL	19
	KPSS	0	VEFAT	0
	TOPLAM	94	TOPLAM	24
2010	AÇIKTAN ATAMA	11	EMEKLİ	4
	İSTİSNAİ MEMUR	0	İSTİFA	1
	NAKİL	55	NAKİL	24
	KPSS	0	VEFAT	3
	TOPLAM	66	TOPLAM	32
2011	AÇIKTAN ATAMA	6	EMEKLİ	6
	İSTİSNAİ MEMUR	1	İSTİFA	1
	NAKİL	37	NAKİL	11
	KPSS	14	VEFAT	0
	TOPLAM	58	TOPLAM	18
01.01.2012-22.10.2012	AÇIKTAN ATAMA	7	EMEKLİ	1
	İSTİSNAİ MEMUR	0	İSTİFA	0
	NAKİL	20	NAKİL	13
	KPSS	6	VEFAT	0
	TOPLAM	33	TOPLAM	14

Memur istihdamında KPSS'de başarılı olmuş adayların yerleştirilmesi tüm kamu kurumları için izlenecek esas yol gibi gözükse de; sınavın merkezi olması yerel yönetimlerin yerel insan kaynağını kullanamamaları anlamına da gelebilmektedir. Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde merkezi sınavla memur alımı konusunda incelenen dönemde iktidar partili belediye yönetimi ile muhalefet partili yönetim arasında belirgin bir farklılık gözlenebilmektedir. AKP'li yönetim döneminde 168, CHP'li yönetim döneminde ise sadece 20 memurun KPSS sonucu işe alınmış olması muhalefet partisine mensup yerel yönetimin merkezi sınavla istihdamı tercih etmediğini göstermektedir. AKP'li yönetimin 5 yıllık döneminde 131 memur diğer kamu kurumlarından nakil yolu ile Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde işe başlamışken, CHP'li yönetimin işbaşına geldiğinden beri geçen daha kısa sürede 152 personel diğer kamu kurumlarından nakil gelmiştir. Muhalefet partili yönetim merkezi sınav aracılığıyla aday memur yerine, kendi seçebildiği belirli tecrübeye sahip memurların istihdamına ağırlık veren bir personel politikası izlemektedir.

Çizelge 2 incelendiğinde istisnai memur kadrolarına yapılan atamalarda bu kadroların doğası gereği 2004-2009 dönemi ile 2009-2012 dönemi arasında fazla bir farklılık gözlenmemektedir. Bununla birlikte açıktan atamalarda CHP'li yönetimin öncülü AKP'li yönetimden farklı bir tavır izlediği görülmektedir. AKP'li yönetim döneminde açıktan atama yoluyla işe alınan memur sayısı 19 iken CHP'li yönetim döneminde bu sayı 77'yi bulmuştur. Kamu kurumlarında genelde yüksek sayılara ulaşmayan açıktan atama işleminin CHP'li yönetim döneminde sıklıkla kullanılması 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 92. maddesi kapsamında diğer kamu kurumlarında sözleşmeli personel statüsünde çalışanların (Akdeniz Üniversitesi personeli ile TSK'dan ayrılan uzman erbaş gibi) işe alınması ile açıklanmaktadır.

2.1.2. Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne Merkezden Aktarılan Mali Kaynaklar ve Bütçedeki Ağırlığı

Merkezi yönetimle yerel yönetim ilişkilerini sadece yönetsel birimler arasındaki işbölümü olarak kabul edip, temel etkenlerin başında olan kamu kaynaklarının dağılımı sorununu göz ardı etmek mümkün değildir (Agranoff, 169). Anayasada yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanacağı ve düzenlemenin kanunla yapılacağı öngörülse de sonuçta kaynak dağılımını yapan merkezi yönetim olmaktadır. Hem Belediye Kanunu'nda hem de Büyükşehir Belediye Kanunu'nda bu yerel yönetim birimlerinin gelir kaynakları listelenmiş olduğu gibi ülkemizde vergi koymak hakkı yasama organının tekelinde yani merkezi yönetimdedir. Her ne kadar belediyelerde başkanın hazırladığı ve meclisin kabul ettiği bütçe uygulaması olsa da İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca belediye bütçe tahminlerinin konsolide edilmesi ve merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmesi için sürece dahil olurlar.

Merkezi yönetimin yerel yönetimlere kaynak aktarımıyla ilgili düzenlemeler 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde yapılır. Yasanın 2. maddesine göre büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 5'i ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan payların yüzde 30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılır. Büyükşehir belediye payının yüzde 70'i doğrudan ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılırken, kalan yüzde 30'luk kısmı ise büyükşehir belediyeleri arasında merkezi yönetim tarafından nüfus esasına göre dağıtılır. Nüfus esasına göre dağıtılan büyükşehir belediye paylarındaki artış, bir önceki yılın aynı ayında tahakkuk eden tutarların yüzde 20'sinden fazla olamaz. Yasa fazla olan tutarların artış oranı yüzde 20'den az olan büyükşehir belediyelerine bu oranı aşmamak üzere, nüfus esasına göre dağıtılacağını ve Bakanlar Kurulu'nun bu oranı bir katına kadar arttırmaya veya kanuni haddine indirmeye yetkili olduğunu hükme bağlamıştır.

Görüldüğü üzere 5216 sayılı yasada büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan payların Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek bir oranının büyükşehir belediyesi payı olarak aktarılacağı hükmü 5779 sayılı yasa ile yeniden düzenlenmiş, %30 olarak belirlenen oran Bakanlar Kurulu kararına değil yasal güvenceye bağlanmıştır. Yasa ile bakanlar kuruluna verilen yetki bu oranı iki katına yükseltmeyi ya da yasada belirtilen sınıra geri çekmek üzerinedir. Bu düzenleme hem büyükşehir belediyelerine aktarılan kaynağın miktarının yükselmesi hem de aktarılacak kaynak üzerinde merkezi yönetimin etkisinin azalması anlamına geldiğinden büyükşehir belediyelerinin lehine bir gelişme olarak görülebilir. Bununla birlikte merkezi yönetimin, büyükşehir belediye payının %30'luk kısmını nüfusa göre tüm büyükşehir belediyeleri arasında pay etmesi görece büyük birimlerin korunduğu anlamına gelmektedir.

Merkezi yönetimin 5779 sayılı yasa kapsamında İller Bankası ve Maliye Bakanlığı aracılığı ile Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne 2004'den günümüze aktardığı mali kaynak miktarını göstermek için Antalya Büyükşehir Belediyesi Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı'ndan alınan verilerle Çizelge 3 oluşturulmuştur. Çizelgenin incelenmesinde genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından büyükşehir belediyesine aktarılan kaynaklarda düzenli bir artış görülmektedir. İncelenen dönemde merkezi yönetimin iktidar veya muhalefet partili belediye yönetimine yönelik ayrımcı bir yaklaşımı olduğu görülmemektedir. Bunun sebeplerinden birisi 5779 sayılı yasanın büyükşehir belediyelerine aktarılan maddi kaynağı yukarıda ifade edilen şekilde yeniden düzenlemesidir.

Çizelge 3 1.1.2004-16.10.2012 Arasında 5779 Sayılı Yasa Gereği Antalya Büyükşehir Belediyesine Aktarılan Kaynaklar

YILLAR	İller Bankası	Hazine
2004	14.357.074,63	0,00
2005	21.346.687,98	61.455.255,18
2006	28.206.920,28	72.637.327,62
2007	29.579.677,34	80.542.449,39
2008	36.761.687,87	98.018.164,98
31.03.2009'a KADAR	8.735.629,97	23.785.086,96
TOPLAM	138.987.678,07	336.438.284,13
2004-31.03.2009 GENEL TOPLAM	475.425.962,20	
01.04.2009	27.460.762,81	81.145.952,93
2010	45.987.317,49	124.206.629,55
2011	56.238.290,42	135.774.388,72
16 EKİM 2012	52.549.523,11	127.132.124,33
TOPLAM	182.235.893,83	468.259.095,53
01.04.2009-16 EKİM 2012 GENEL TOPLAM	650.494.989,36	

5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun sonucu 2008 yılında Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ilk kademe belediyelerinin ilçeye dönüştüğü süreçte iki yeni ilçe daha kurularak büyükşehir belediyesinin sınırları genişlemiş, nüfusu ise artmıştır. 2007'de Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin sınırlarında ikamet eden nüfus 775.157 iken, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 2008 yılında Antalya Büyükşehir Belediyesi İlçe Belediyeleri'nin toplam nüfusu 911497, 2011 yılında ise 1042972 olmuştur (TÜİK,2012). merkezi yönetimin muhalefet partili belediye yönetimine ayrımcılık yapmamış görünmesinin sebebi bu bağlamda Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin hem sınırların genişlemesi hem de nüfusunun artmış olması olarak yorumlanabilir.

Çizelge 4 1.1.2004 -12.10. 2012 Dönemi Antalya Büyükşehir Belediyesi Gelir Bütçesi ve Gerçekleşmesi

YILLAR	GELİR BÜTÇESİ	ELDE EDİLEN GELİR
2004	152.500.000,00	123.197.608,00
2005	210.000.000,00	137.289.179,00
2006	240.000.000,00	169.069.094,00
2007	292.500.000,00	242.405.865,68
2008	400.000.000,00	289.898.286,98
2009	420.000.000,00	253.371.281,00
2010	400.000.000,00	327.915.252,11
2011	450.000.000,00	343.398.534,04
2012	540.000.000,00	251.024.019,13

2004-2012 dönemlerinde Antalya Büyükşehir Belediyesi bütçesinde gelir olarak belirtilen tutar ile yıllara göre bu tutarların gerçekleşmesi Antalya Büyükşehir Belediyesi Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı'ndan elde edilen verilerle oluşturulan Çizelge 4' te gösterilmiştir. Siyasi iktidarların olası ayrımcı yaklaşımı bir yana büyükşehir belediyelerinin gelirlerinin çok önemli bir oranının merkezi yönetimin kontrolünde gerçekleştiğini görmek için Çizelge 3 ile Çizelge 4'teki verileri karşılaştırmak yetmektedir. Örneğin 2006 yılında Antalya Büyükşehir Belediyesinin gelir bütçesi 169.069.094,00 TL olarak gerçekleşmiş olup, bunun 100.844.247,90 TL'si yani yaklaşık %60'ı merkezi yönetimin yasa gereği aktardığı kaynaktır.

SONUÇ

Merkezi yönetimle yerel yönetim birimleri arasındaki ilişkiler kamu hizmetinin etkinliğini doğrudan etkiler niteliktedir. Hizmet sunduğu sınırlar ve nüfus düşünüldüğünde bu etki en çok büyükşehir belediyeleri için geçerli olmakta; büyükşehir belediyelerinde iktidara gelen yönetimler hem yerel hem de ulusal siyasi konjonktürü dikkate almak durumunda kalmaktadırlar. Merkezi yönetimle büyükşehir belediyeleri arasındaki ilişkilerin negatif yönü, siyasi iktidarın belediye yönetimine siyasi partisinden kaynaklanan ayrımcılık yapması şeklinde olabileceği gibi, yerel yönetimin kamu politikası tercihlerinden de kaynaklanabilmekte; siyasi iktidardan gereksinim duyduğu kaynağı elde edemeyeceği düşüncesi büyükşehir belediyelerini alternatif yollara yönlendirebilmektedir.

Büyükşehir belediyelerinin kamu hizmeti sunarken yerel kaynakları kullanmaları yerel yönetimin doğası gereğidir. Buna rağmen merkezi sınav ile memur ataması büyükşehir belediyelerinin personel istihdamında yerel insan kaynağından yararlanamamasına yol açmaktadır. Gerek memur gerekse işçi kadrolarına kendi istediği personeli seçemeyen büyükşehir belediyeleri memur ihtiyacını nakil yoluyla, işçi ihtiyacını ise sadece belediye meclisi kararını gerektiren ve 5 ay 29 günü geçmeyen süreler için istihdam ettikleri "geçici işçi" statüsü ile karşılar görünmektedir. Kamuda istihdamın alternatif yolu haline gelen hizmet alımı sayesinde özel şirketler aracılığıyla belediyelerde personel çalıştırılmasının yerel yönetimlerde de giderek arttığı bilinmektedir. Belediyenin işçi kadrosunda çalışan bir kişi ile aynı işi yapan fakat belediyenin özel sektörden "kiraladığı" personelin sosyal ve ekonomik hakları çok farklı olabilmektedir. Son düzenleme ile ülkede yaşayan her dört kişiden üçüne kamu hizmeti götürecek olan büyükşehir belediyelerine personel istihdamında daha geniş inisiyatif tanınarak merkezi yönetimin etkisinin azaltılması, yerel insan kaynağının daha etkin kullanılması ve çalışanlar arasındaki statü farklılıklarından doğacak sosyal adaletsizliklerin önüne geçilmesini mümkün kılabilir.

Yerel yönetimlerin özerkliği yasal ve yönetsel düzenlemelerle güvence altına alınsa da hayata geçirilmesi ancak güçlü bir mali yapı ile mümkün olabilir. Gelirlerinin çoğunluğu merkezi yönetimden aktarıldığı sürece yerel yönetim birimlerinin geleceği siyasi iktidarın objektifliğine bağlı kalacaktır. Merkezi yönetimin vergi koyma ve toplama tekelinden vazgeçmesi düşünülmese de büyükşehir belediyelerine genel vergi tahsilatından aktarılacak pay artırılabilir gibi; 5779 sayılı yasanın öngördüğü ilçe belediyelerine ayrılan paylardan büyükşehir belediye payı olarak ayrılan miktarın %30'luk

GÜNAL

kısımının nüfusa göre tüm büyükşehir belediyeleri arasında pay edilmesi uygulamasından vazgeçilerek nüfusu görece az olan büyükşehirlerin kendi sınırlarına düşen oranı doğrudan alması sağlanmalıdır.

Büyükşehir belediyesi sisteminden ekonomik olarak büyük ölçekli birimlerin kamu hizmeti sunmasındaki artılardan yararlanılması, ilçe belediyeleri aracılığıyla da demokratik yönden küçük ölçekli birimlerin etkinliğine, katılımcılığa önem verilmesi beklense de (Eryılmaz,2011,178); merkezi yönetimden yerel yönetime kaçışın, otoriteden uzaklaşıp demokrasiye yaklaşmak olmayabileceği (Ayman-Güler, 2006, 15) de vurgulanmalıdır. Bu bağlamda yeni büyükşehir belediyesi düzenlemesi tüzel kişiliği kaldırılan il özel idareleri ve köyler, ilçe belediyeleri arasındaki uyumsuzluklar için düzenleyici kararlar almaya yetkili büyükşehir belediyeleri ile yerel yönetimler-demokratikleşme ilişkisine ters düşer görünmektedir. Sınırları genişleyen, sorumlulukları artan büyükşehir belediyelerinin merkezi yönetime bağımlılıkları azaltılmadığı sürece merkezin temsilcisi gibi hareket etme ve ilçe belediyeleri üzerinde yeni bir vesayet makamı haline gelme riski taşıdıkları söylenebilir.

KAYNAKÇA

- AGRANOFF, Robert.(1990). "Comparative Intergovernmental Relations" <https://classwebs.spea.indiana.edu>, 1.12.2012.
- AYMAN-GÜLER, Birgül. (2006). Yerel Yönetimler-Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım. İmge Kitabevi, Ankara.
- AYMAN-GÜLER, Birgül. (2012)<http://www.yayed.org/id256-gorusler/hukumet-yerel-yonetimden-vazgeciyor-prof-dr-birgul-ayman-guler.php>, 2.12.2012.
- ÇAKIR, Erkan. (2010) "Kamu Yönetiminde Merkez-Yerel İlişkileri" <http://www.makaleler.com/bilgi-yonetimi-makaleleri/kamu-yonetiminde-merkez-yerel-iliskileri.htm>
- ÇEVİKBAŞ, Rafet.(2008) "Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Yerel Özerklik ve İdari Vesayet" <http://www.yerelsiyaset.com/pdf/agustos2008/15.pdf>, 2.12.2012.
- ERYILMAZ, Bilal.(2011). Kamu Yönetimi. Okutman Yayıncılık, Ankara.
- GÖRMEZ,Kemal. (2000). "Demokratikleşme Açısından Merkezi Yönetim Yerel Yönetim İlişkileri", GÜİBF Dergisi, 4/2000:81-88.
- HARTLEY, OWEN A. (1971). "The Relationship Between Central and Local Authorities", Public Administration, Volume 49, Issue 4, : 439-456.
- ÖZTEKİN, Ali.(1992). Türkiye’de Merkezi Yönetim Belediye Uyuşmazlıkları. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Malatya.
- ÖZTEKİN, Ali.(2010). Yönetim Bilimi. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- SCHWARTZ, Herman. (1994). "Small States in Big Trouble: State Reorganisation in Australia, Denmark, New Zealand, and Sweden in the 1980s", World Politics, Vol. 46, No.4.
- TOPRAK, Zerrin . "Türkiye’de Yerel Yönetimler -Yapılanma-Merkez-Yerel Yönetim İlişkileri" <http://kisi.deu.edu.tr/zerrin.toprak>, 3.12.2012.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2012), <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10736>, 22.09.2012.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2012), <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>, 1.12.2012.
- <http://hursariv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=21908541>, 1.12.2012
- <http://www.porttakal.com/ahaber-mersindeki-isci-eylemine-polis-engeli-190851.html>, 1.12.2012
- Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası, 17863 Sayılı Resmi Gazete (Mükerrer).
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 12056 sayılı Resmi Gazete.
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 25531 sayılı Resmi Gazete.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu, 25874 sayılı Resmi Gazete.
- 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 26824 sayılı Resmi Gazete (Mükerrer).
- 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, 26937 sayılı Resmi Gazete.
- 6360 sayılı "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 28489 sayılı Resmi Gazete.
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik; 27314 sayılı Resmi Gazete.